

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

روش تحقیق در مدیریت

برای دانشجویان مدیریت

مدرس:
عبادا..بانشی

با شنیدن واژه تحقیق چه مفهومی از
آن به ذهن انسان متبادر می شود؟

۱) رسیدن ، بررسی ، مطالعه ، حقیقت و گاهی حقیقت یابی

۲) فعالیتهای منظمی که به تولید و کشف دانش جدید و سازمان یافته منتهی شود .

۳) فعالیت برای رسیدن به شناخت آنچه برای انسان ناشناخته است .

از چه راهکاری می توان
به شناخت دست یافت؟

راههای شناخت و کسب دانش

Experience

(۱) تجربه

Outhority

(۲) استناد به مقام صلاحیت دار

Logic

(۳) منطق

Scientific Method

(۴) روش علمی

۱- تجربه

✓ ابتدایی ترین و در عین حال فراگیرترین روش کسب اطلاعات است.

✓ تجارب شخصی عمدتاً برخواسته از دانش حسی است.

محدودیت‌های تجربه

۲- استناد به مقام صلاحیت‌دار

محدودیت‌های استناد به مقام صلاحیت‌دار

deductive method

inductive method

الف) روش قیاسی

اجزاء قیاس

محدودیت‌های قیاس

ب) روش استقرایی

انواع استقراء

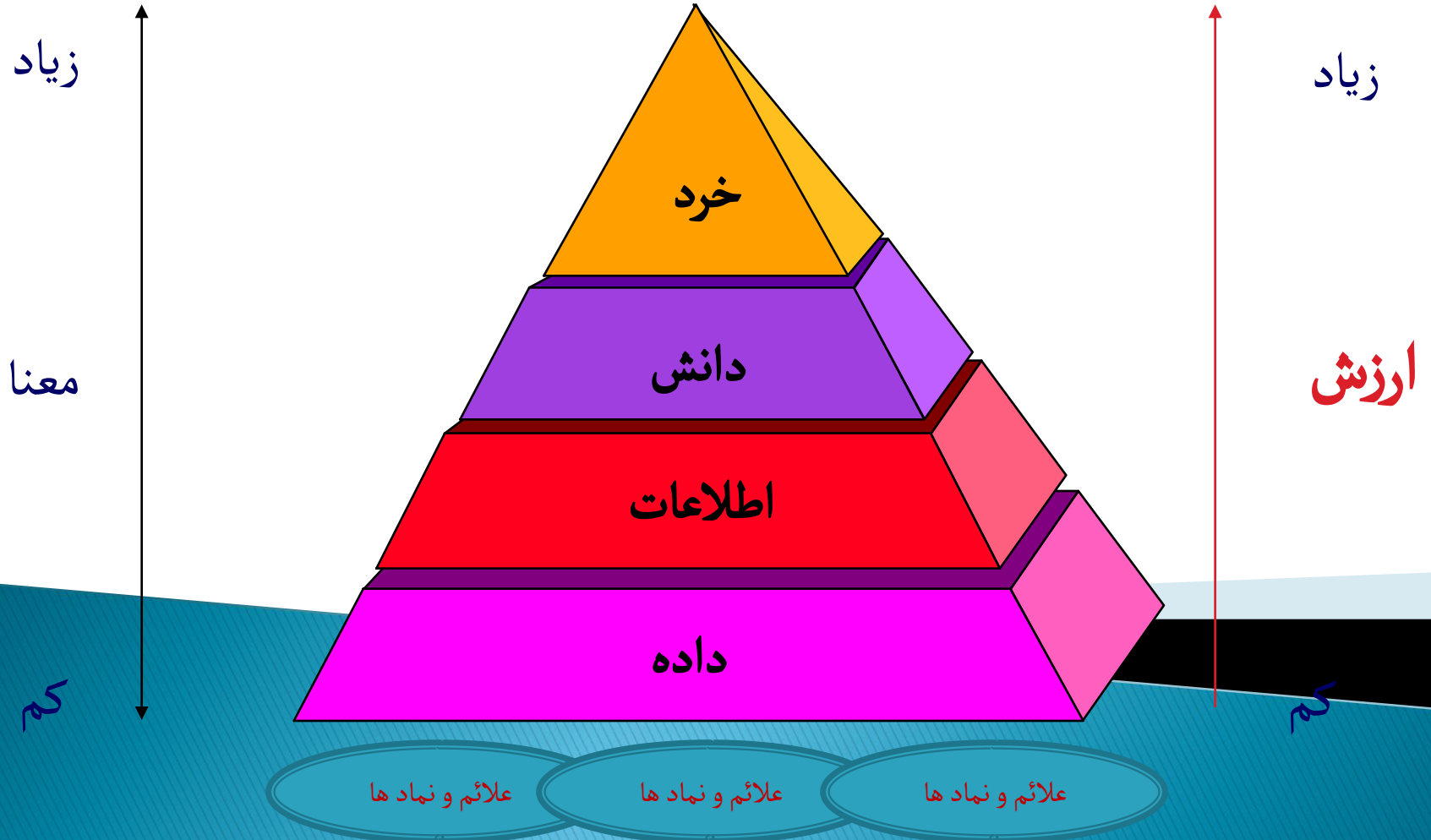
تفاوت قیاس و استقراء

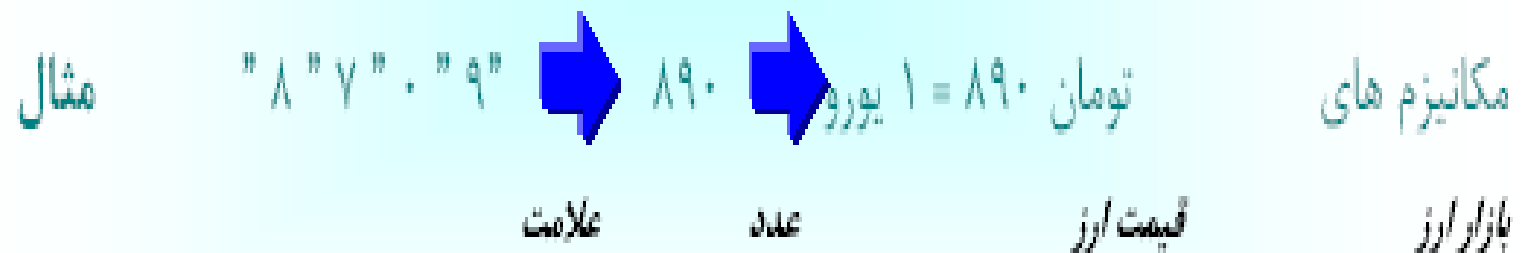
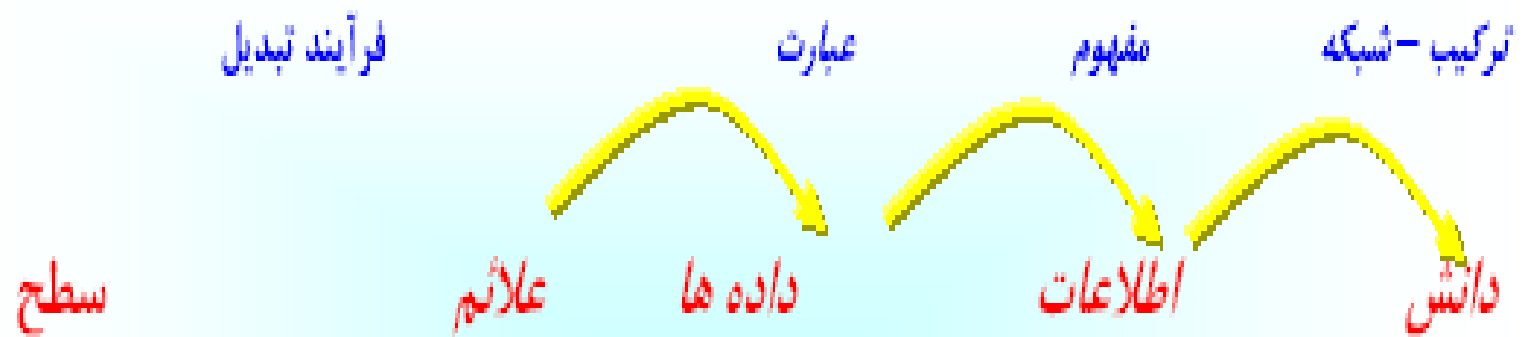
تعريف علم:

علم در مفهوم كلي و عام آن در برگیرنده مجموعه دانش بشري **Knowledge** است.
(دانستن در برابر ندانستن)

در اصطلاحات تخصصي ، عموماً علم در معنای خاص آن بکار میرود که معادل واژه **Science** بوده و منظور از آن ، بخشی از دانستنیها و آگاهیهای نوع بشر است که به **روشهای علمی** قابل اثبات و تایید باشد.

سلسله مراتب دانش

Scientific Research

تحقیق علمی عبارت است از یک مطالعه :

- منظم و سازمان یافته
- مبتنی بر داده ها و شواهد عینی و به دور از تعصبات ، ارزش ها و قضاوت شخصی
- متمرکز بر موضوع خاص و بررسی علل ، آثار یا روابط بین پدیده ها

ویدیوهای تحقیقی علمی

۱) مجموعه فعالیت‌های مرتبط با هم است که آن را به فرآیند جستجو مبدل کرده است.

۲) ساختار فعالیت‌های آن بر پایه یک نظم منطقی استوار است.

۳) در صدد روشن کردن رابطه، اثر یا تفاوت بین پدیده‌هاست.

۵) نیازمند تخصص است - محقق باید :

الف) صلاحیت روش شناسی داشته باشد .

ب) دانش محتوی داشته باشد .

حل مشکل

پژوهش علمی

ارزیابی و توسعه نظریه ها ،
مدل ها ، روشها ، تکنیکها و
ابزارهای موجود

ارایه نظریه ها ، مدل ها ،
روشها ، تکنیکها و
ابزارهای جدید

ویژگی های تحقیق علمی عبارت است از:

➤ هدفمندی

➤ استحکام نظری

➤ آزمون پذیری

➤ تکرار پذیری

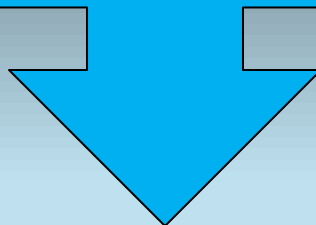
➤ دقت و اعتماد

➤ عینیت

➤ تعمیم پذیری

مساله:

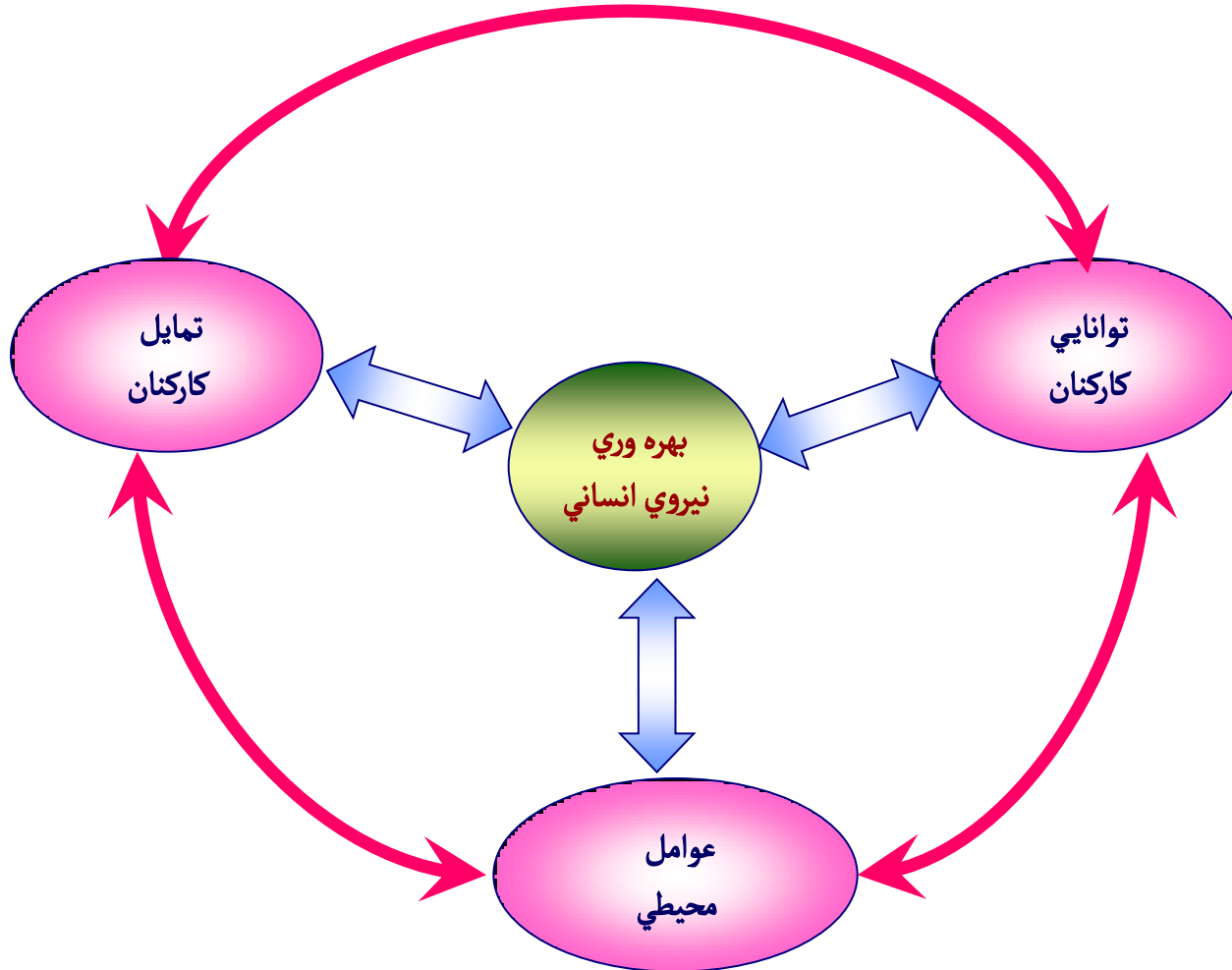
پایین بودن میزان
بهره وری نیروی انسانی
موجود در سازمان

هدف:

ارتقاء سطح بهره وری نیروی انسانی

استحكام و چارچوب نظري :

$$\text{Productivity} = \text{Motivation (Ability+ Situation)}$$
$$P = M(A+ S)$$

رضایت کارکنان ، یکی از عوامل موثر بر بهره وری نیروی انسانی است.

اگر داده های بدست آمده فرضیه اولیه را تایید نکند ،
دلیلی بر اصرار بر نظر قبلی وجود ندارد.

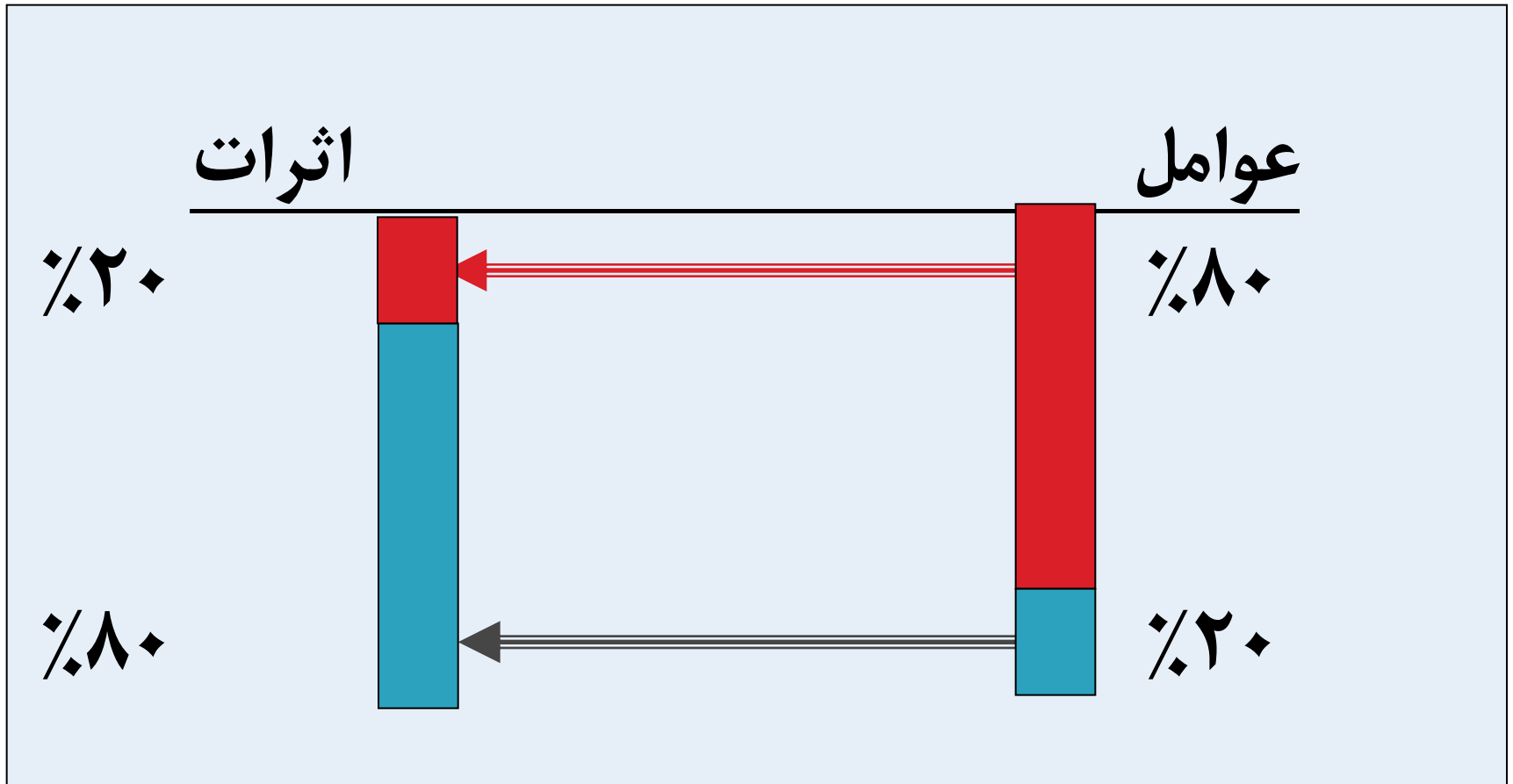
ضرورت کنارگذاشتن ارزشها و باورهای ذهنی پژوهشگر
در تفسیر یافته ها و نتایج

تعمیم پذیری:

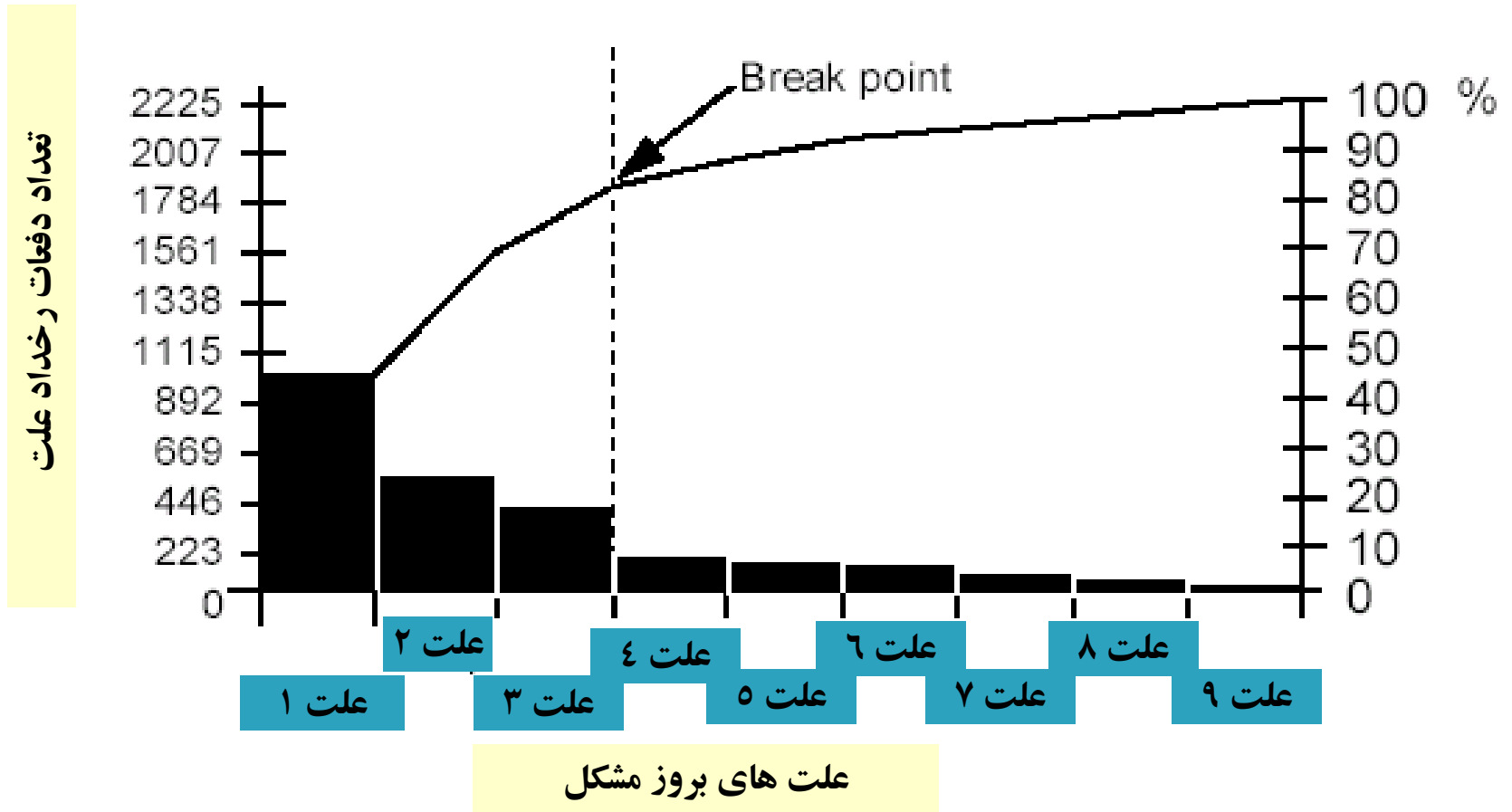
قابلیت کاربرد یافته های پژوهش انجام شده توسط یک سازمان
در سایر سازمانها

افزایش هزینه های تحقیق

نمودار پارتو (قانون ۸۰-۲۰)

نمونه ای از یک نمودار پارتو

انواع تحقیقات علمی

تحقيق ميداني

تحقيق غير ميداني :

• كتابخانه اي

• آزمايشگاهي

بر اساس مكان گرد آوري داده ها

انواع تحقيقات علمي

(ادامه)

تحقیقات بنیادی:

Basic Research

این نوع تحقیقات در جستجوی کشف حقایق و واقعیت‌ها و شناخت پدیده‌ها و اشیا بوده، که مرزهای دانش بشری را توسعه می‌دهند و قوانین علمی را کشف می‌کنند.

تحقیق بنیادی و کاربردی

تفاوت در هدفها ▶

کاربردی	بنیادی
شناخت و بررسی مشکلات	ایجاد و بسط دانشی فراگیر
پاسخ به پرسشهای متعدد	پاسخ به پرسشهای واحد
کشف روابط یا اثرات معنی دار کاربردی	کشف روابط یا اثرات معنی دار آماری

تحقيق بنيادي و کاربردي

تفاوت زمينه اي ▶

کاربردي	بنيادي
مجموعه هاي صنعتي , سازمانها	محيط هاي علمي و دانشگاهي
کارفرما محرک است	خودجوش است
از طريق قرارداد	از طريق دريافت وام و کمک مالي
چندرشته اي	یک رشته اي
محدوديت زماني زياد	محدوديت زماني کم

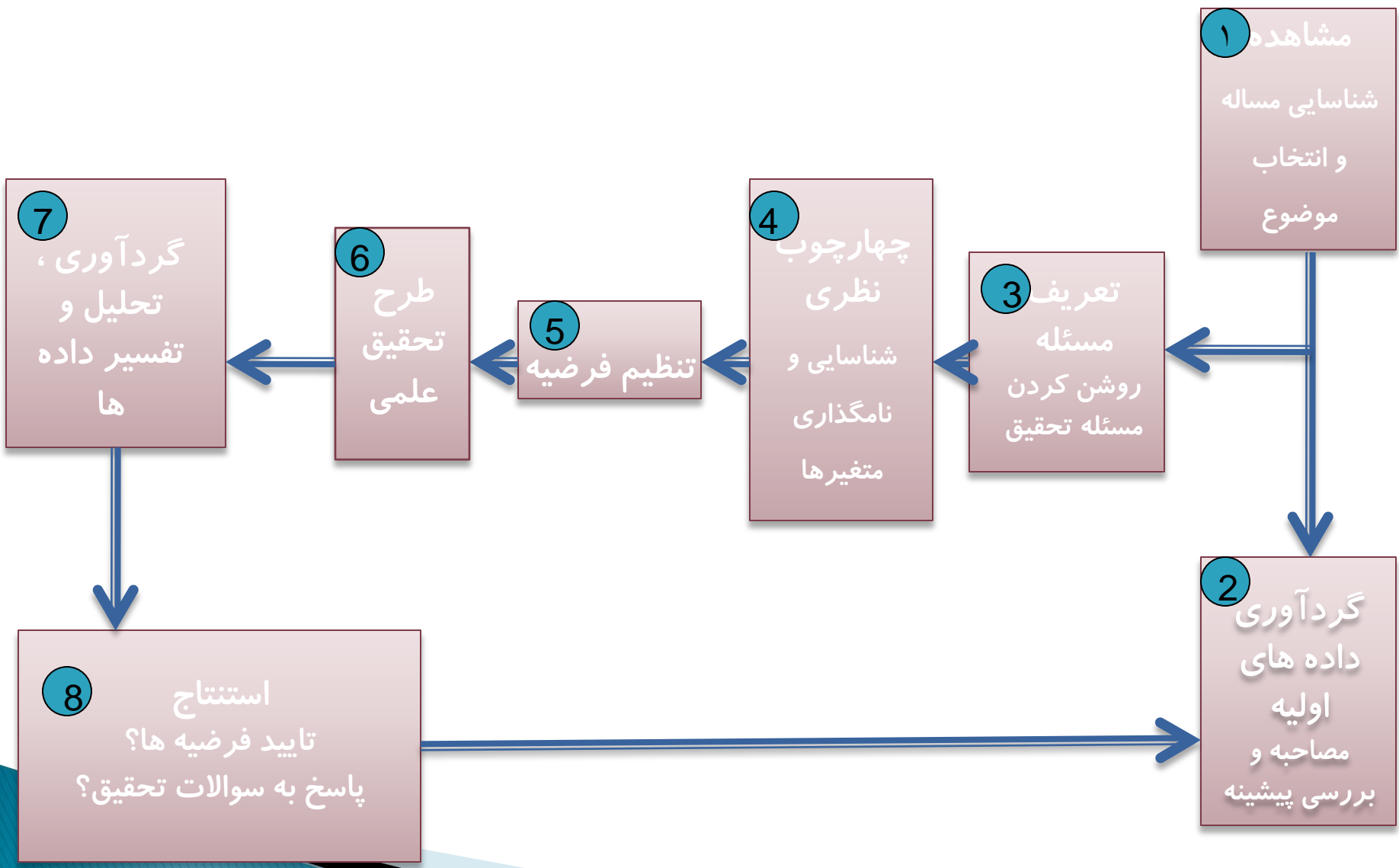
تحقیقات توسعه ای:

Research & Development

هرگونه فعالیت منظم مبتنی بر دانش حاصل از تحقیقات و یا تجربیات موجود ، که به منظور تولید مواد ، فرآورده‌ها ، وسائل ، ابزار ، فرایندها و روشهای جدید و یا بهبود آنها صورت گیرد.

فرآیند پژوهش

فرآیند تحقیقات بنیادی و کاربردی

- منابع طرح موضوع تحقیق

موضوع تحقیق برای محقق از منابع متعددی شکل می گیرد که عبارتند از:

الف) کنجکاوی محقق

ب) تجارب شخصی

ج) مطالعه آثار مکتوب

د) منابع شفاهی

ه) متقاضیان تحقیق

تعیین قلمرو تحقیق

پرسش آغازین

چگونه کار تحقیقی خود را شروع کنیم؟

کارآیی پالایشگاههای کشور در چه سطحی است؟

حل مشکل

پژوهش علمی

ارزیابی و توسعه نظریه ها ، مدل ها ، روشها ،
تکنیکها و ابزارهای موجود

ارایه نظریه ها ، مدل ها ، روشها ، تکنیکها
و ابزارهای جدید

انتخاب موضوع تحقیق

- ویژگی های موضوع تحقیق

۱- علاقه پژوهشگر

۲- بدیع بودن

موضوع پژوهش باید چنان انتخاب شود که به حل مشکل یا کاهش آن منجر شده و مضمون دوباره کاری غیر قابل دفاع نباشد. انجام دادن پژوهش درباره برخی از زمینه های تحقیق به واسطه کاربرد روشی نو یا اجرای آن در جامعه دیگر و امثال آن قابل توجیه است. اما تکرار یک پژوهش، که از هر نظر مشابه پژوهش های قبلی باشد، را جز به منظور واریسی دقت پژوهشگر قبلی نمی توان توجیه کرد.

۳- پژوهش پذیر بودن

درباره برخی از موضوع های مورد نظر برای پژوهش، به واسطه ماهیت فلسفی و سیستم ارزشی زیربنایی آنها، نمی توان با روش علمی به پژوهش پرداخت. برای مثال این سؤال که «آیا دانشجویان تحصیلات تکمیلی باید شاغل باشند؟» یک موضوع تحقیق نمی باشد. زیرا به واسطه ماهیت ارزشی آن قابل پژوهش علمی نیست. در حالی که می توان این سؤال را به صورت زیر تعدیل کرد: «آیا اشتغال به کار دانشجویان تحصیلات تکمیلی، موفقیت تحصیلی آنان را تحت تأثیر قرار می دهد؟»

- ویژگی های موضوع تحقیق

۴- اهمیت و اولویت

۵- توانایی پژوهشگر

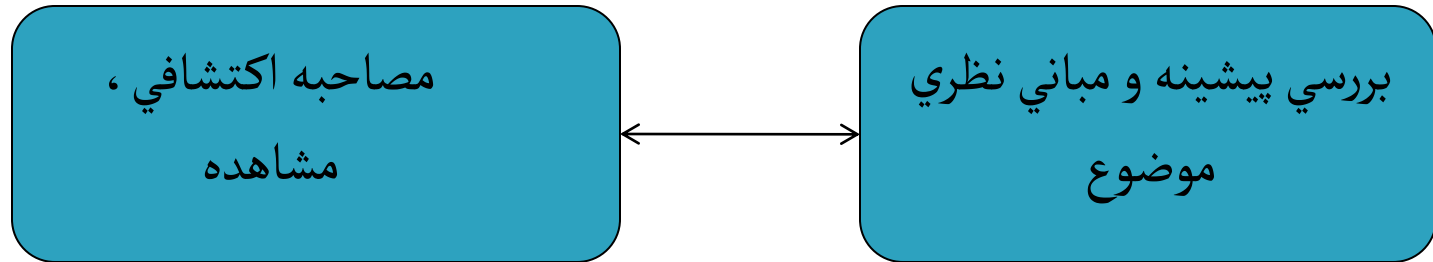
۶- منابع مادی

۷- منابع اطلاعاتی

۸- به صرفه بودن

گردآوری داده های اولیه (مطالعات اکتشافی)

خواندن متون ، **کیفیت پرسش ها** را بالا می برد ، در حالیکه مصاحبه های اکتشافی و روشهای تکمیلی دیگر به محقق کمک می کند تا با **واقعیهایی تجربه شده توسط دیگر افراد** ، از نزدیک آشنا شود.

بررسی پیشینه و مبانی نظری موضوع

(خواندن)

وقتی یک کار تحقیقی را شروع می کنیم ، احتمال ضعیفی وجود دارد که محقق دیگری به طور مستقیم یا غیر مستقیم روی آن موضوع کار نکرده باشد. یک کار پژوهشی قوی از کارهای قبلی اثر پذیرفته و بر کارهای بعد از خود اثر می گذارد.

فواید بررسی پیشینه و مبانی نظری موضوع

- اشراف بیشتر پژوهشگر نسبت به موضوع
- اجتناب از دوباره کاری و تکرار
- آگاهی از روش کار دیگران
- کمک به محقق در انتخاب چارچوب نظری و تدوین فرضیه های تحقیق

بخش‌های اصلی در یک بررسی پیشینه

مقدمه ای درباره

- بخش‌های موجود در مرور ادبیات ،
- ساختار آن
- و معرفی اجمالی موضوع به خواننده.

بخش اول

- ادبیات تحقیقی در مورد متغیر یا متغیرهای مستقل مهم و مطرح شده در تحقیق
- توضیح هر یک از این متغیرها به دقت و با تفصیل

بخش دوم

- ارائه متغیرهای وابسته مهم

بخش سوم (بدنه اصلي مطالعه)

- ارتباط دادن متغيرهاي مستقل به متغيرهاي وابسته
- شرح کوتاه و در مورد مطالعاتي که مستقیماً به رابطه متغيرهاي مورد نظر پرداخته‌اند.

نتیجه مرور ادبیات

- معرفي مهمترين مطالعات
- استدلال اینکه که چرا ما نیازمند مطالعات بیشتری در این موضوع هستیم.

مطالعه و فیش برداری

محقق پس از پیدا کردن منابع مربوط به تحقیق ، اقدام به مطالعه و بررسی آنها می نماید.

از آنجا که این منابع وسعت زیادی داشته و زمان کافی برای مطالعه آنها وجود ندارد ، در فرآیند مطالعه نکات زیر باید مد نظر قرار گیرد:

- ۱: انتخاب منابع اصیل و مبنایی که مباحث آن به موضوع تحقیق نزدیکتر باشد.
- ۲: اگر تحقیق از نوع تاریخی نیست ، از نظر زمانی منابع به زمان حال نزدیکتر باشد.
- ۳: منابع تکراری نباشد و منابعی به عنوان مطالعه انتخاب شود که جامعیت چند منبع را داشته باشد.
- ۴: از مباحث اختصاصی مربوط استفاده شود .
- ۵: منابعی انتخاب شود که از حیث نظری قوی باشد.
- ۶: آداب مطالعه را که منجر به حداکثر صرفه جویی در زمان و امکانات می شود را رعایت کند .

شماره سریال کارت	چهار حرف اول نام مولف
عنوان اثر :	
نام مولف :	
نام مترجم :	
مشخصات ناشر	
شماره منبع :	شابك :
محل دستیابی :	نوع منبع :

محققان برای ثبت و ضبط مطالب از روشهای گوناگون استفاده می کنند از جمله :

- علامتگذاری روی متن و حاشیه اوراق کتاب
- خلاصه برداری از متن و نگارش آن
- استفاده از کامپیوتر
- تهیه و تنظیم برگه ها یا کارتهای منظم که اصطلاحاً فیش نامیده میشود

چهارچوب نمونه برای یادداشت برداری

شماره کامل عنوان مطلب	عنوان مطلب :	شماره سریال کارت یادداشت
<h2>مطلب</h2>		
نام مولف (و مترجم) :	عنوان منبع :	
روش یادداشت برداری :	تاریخ یادداشت برداری :	

چهارچوب نمونه برای یادداشت برداری

مؤلف / سال

موضوع مطالعه

بیان مسئله

متغیرها

جامعه و نمونه آماری

گردآوری داده ها

تحلیل داده ها

یافته ها

نتیجه گیری

اطلاعات یا تفسیرهای دیگر

استناد و ماخذنويسي

تنها در صورتي بايد به اثر يا آثاري استناد كنيد كه به آنها دسترسي مستقيم داشته باشيد .

اما اگر ناچار شديد مطلبي را از كسي نقل كنيد يا مورد استناد قرار دهيد كه در منبع كس ديگري آمده و خودتان دسترسي مستقيم به اصل اثر نداريد ، بايد صراحتاً مشخص كنيد كه آن مطلب را از يك منبع دست دوم گرفته ايد.

اگر بخواهید مقاله ای انتشار دهید که دربردارنده ی مقدار زیادی از یک اثر است که حق چاپ و انتشار را محفوظ دانسته است ، ضروری است مجوز کتبی از دارنده ی حق چاپ اخذ کنید و به هنگام ذکر اثر به عنوان مرجع حتماً به این مجوز اشاره کنید.

روش های ذکر مأخذ :

- ① ذکر منبع در ابتدا ، وسط یا خاتمه مطلب در **داخل پرانتز**.
- ② معرفی منبع به وسیله شماره در **پاورقی** (زیرنویس).
- ③ گذاشتن **شماره مسلسل** در متن.
- ④ معرفی منابع در **پایان متن**.

تنها تفاوت زیرنویس با پایان متن این است که زیرنویس با اسم کوچک نویسنده شروع می شود. اما زمانی که در انتهای متن ، منابع را ذکر کنیم چون به ترتیب حروف الفباست باید با نام خانوادگی شروع کرد.

شیوه های استناد و ماخذنویسی

نقل قول:

۱) نقل قول مستقیم (برداشت قسمتی از مطالب یک منبع و درج آن عیناً در متن

ارائه کتبی)

۲) نقل قول غیر مستقیم (مطلبی خوانده شده و سپس بر اساس درک خود از مطلب

نوشته می شود)

نقل قول مستقیم

▶ اگر مطلب نقل شده مختصر ، یعنی کمتر از ۴۰ کلمه است ، آن را در داخل متن بنویسید و قبل و بعد از آن علامت نقل قول (گیومه) بگذارید.

نمونه:

نتایج پژوهش‌های انجام شده درباره ارزشیابی استادان توسط دانشجویان را می‌توان این گونه

خلاصه کرد که « ارزشیابی‌های دانشجویی بیش از آنکه نشان دهنده تغییرات محتوایی

باشند نشان دهنده تغییرات روش آموزشی معلم یا طرز ارائه درس به وسیله او هستند »

(دونکن ، ۱۹۸۶ ، ۷۷).

▶ چنانچه نقل قول مستقیم طولانی یعنی بیشتر از ۴۰ کلمه باشد آن را با **حاشیه بیشتر از متن** و به صورت **یک پاراگراف جدا** بنویسید.

در این صورت ، قراردادن علامت نقل قول (گیومه) در آغاز و انجام مطلب نقل شده ضروری نیست.
در ضمن ، شماره صفحه اثری که مطلب از آن نقل شده نیز در آخر نقل قول می آید.

▶ به نمونه زیر توجه کنید :

یکی از نظرات ارائه شده درباره رابطه بین آزمونهای استعداد و پیشرفت تحصیلی چنین است:

باید به یاد داشت که همه آزمونهای توانایی ، صرف نظر از نامی که دارند ، تواناییهای موجود را اندازه می گیرند. ما نمی توانیم مستقیماً توانایی ذاتی یا ارثی کسی را اندازه گیری کنیم. . . . بنابراین ، تمایز بین آزمونهای استعداد و پیشرفت تحصیلی به قصد و منظوری مربوط می شود که نتایج آزمون برای آن منظور مورد استفاده قرار می گیرد ، نه به ماهیت یا محتوای آزمون .
(ثرندایک و هیگن ، ۱۹۷۹ ، ۲۴)

نقل قول غیر مستقیم

در سال ۱۹۸۶ دونکن نتایج پژوهشهای انجام شده درباره ارزشیابی را خلاصه نموده و دریافت که (ص ۷۷).

شیوه های مختلف استناد در متن

۱. يك اثر داراي يك مؤلف :

▶ اگر نام مؤلف بخشی از جمله نیست ، یعنی ذکر آن در داخل جمله متن ضرورت ندارد ، نام مؤلف ، تاریخ انتشار اثر و شماره صفحه در داخل پرانتز قرار می گیرد.

برای نمونه:

▶ در پژوهشی که به تازگی منتشر شده است (محمدي ، ۱۳۷۴ ، ۲۹) شواهدی به دست آمده

نام و نام خانوادگی صاحب اثر باید بدون القاب (آقا ، خانم ، مهندس ، پرفسور ، و غیره) بیاید .

شیوه های مختلف استناد در متن

وقتی نام مؤلفی که اثر او مورد استناد قرار می گیرد بخشی از جمله متن است ، تاریخ اثر او به دنبال نامش در داخل پرانتز ذکر می شود .

برای نمونه:

در پژوهش **خجسته (۱۳۷۰)** چنین نتایجی به دست نیامد .

شیوه های مختلف استناد در متن

۲. يك اثر داراي دو مؤلف :

وقتي به اثري كه داراي دو مؤلف است استناد مي كنيد نام خانوادگي هر دو مؤلف و تاريخ انتشار اثر را ذكر نماييد .

براي نمونه:

يافته هاي **دانا و حسيني (۱۳۶۵)** حاكي از اين است كه.....

شیوه های مختلف استناد در متن

۳. يك اثر داراي سه تا پنج مؤلف : وقتی به اثری که دارای سه تا پنج مؤلف است استناد می کنید ، نخستین باری که به اثر اشاره می نمایید نام خانوادگی تمامی مؤلفان را بیاورید ، اما در اشارات بعدی به این اثر ، تنها نام خانوادگی اولین مؤلف را ذکر نمایید و به دنبال آن عبارت **و همکاران** را بنویسید .

استناد برای اولین بار :

➤ محمدی ، ارجمندی ، شکیبا ، اسلامی و صادقی (۱۳۷۰) در پژوهشی که در این باره انجام داده اند.....

استناد به همان منبع برای بارها بعد :

➤ محمدی و همکاران (۱۳۷۰) در پژوهش خود.....

شیوه های مختلف استناد در متن

۴. يك اثر داراي بيشتر از پنج مؤلف :

در مواردی که مؤلفان يك اثر شش نفر یا بيشتر هستند ، تنها نام خانوادگی اولین مؤلف ذکر می شود و به دنبال آن **و همکاران** و سپس **تاریخ انتشار** اثر می آید .
(در فهرست منابع باید نام همه مؤلفان را بیاورید)

برای نمونه:

➤ رضوي و همکاران (۱۳۵۶).....

شیوه های مختلف استناد در متن

۵. آثاری که به نام سازمانها یا نهادها به چاپ می رسند :

در استناد به این گونه آثار ، به جای مؤلف ، به نام سازمان یا نهاد اشاره می شود :

برای نمونه:

- مرکز اسناد و مدارك علمي (۱۳۶۲) برای اصطلاح
- در راهنمای نویسندگان و ویراستاران (انجمن روانشناسی آمریکا ، ۱۹۹۴).....
- در گزارشی که به تازگی انتشار یافته است (نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران ، ۱۳۷۴ (

شیوه های مختلف استناد در متن

۶. مولفان هم نام:

علاوه بر نام خانوادگی به نام کوچک هم اشاره شود:

➤ احمد نیک خواه (۱۳۶۶) و جمشید نیک خواه (۱۳۶۶) در بررسی
های خود

شیوه های مختلف استناد در متن

۷. دو یا چند اثر يك مولف :

درج تاریخ دو اثر در پرانتز

➤ تحقیقات حسینی (۱۹۸۰ و ۱۹۹۸).....

۸. دو یا چند اثر يك مولف در يك سال:

استفاده از حروف الفبا برای متمایز کردن

➤ تحقیقات حسینی (الف و ب).....

اگر مؤلف ناشناخته باشد در متن نگارش واژه ي ”ناشناس“ يا ”ناشناخته“ همراه
با سال مي آوريم.

(Anonymous, 1979)

اگر یک اثر مؤلف نداشته باشد ، در مأخذ نویسی دو یا سه واژه نخست از ابتدای مقاله ی فهرست منابع را می آوریم و پس از آن ، عنوان مقاله داخل دو کمان می آید:

While examining unions (“with GM pact, ” 1990)...

نشانه هاي اختصاري

نشانه هاي اختصاري به منظور جلوگیری از تکرار و طولانی شدن مطلب ، در متن یا پی نوشت یا فهرست منابع ، مورد استفاده قرار می گیرد.

✓ مثلاً به جاي “ رجوع کنید به ” می نویسند : ر.ک

✓ ق.م. = قبل از میلاد.

شیوه های مختلف ماخذنویسی در پایان گزارش

مقاله:

- 1 نام خانوادگی و نام مؤلف ،
- 2 (تاریخ نشر)
- 3 عنوان مقاله ،
- 4 نام مترجم ،
- 5 نام فصلنامه /مجله ، (پررنگتر)
- 6 شماره دوره / جلد ،
- 7 شماره مجله ،
- 8 شماره صفحات مقاله .

کتاب:

- 1 نام خانوادگی و نام مؤلف ،
- 2 (تاریخ نشر)
- 3 عنوان کتاب ، (پررنگتر)
- 4 نام مترجم ،
- 5 مکان چاپ ،
- 6 نام ناشر ،
- 7 نوبت چاپ .

ضوابط تنظيم فهرست منابع

مرتب کردن منابع بر اساس:

- زبان: منابع فارسي / منابع انگليسي /
- نظم الفبايي نام خانوادگی نویسنده
- نوع منبع: کتاب - مقاله - ...
- نظم الفبايي عنوان منبع
- تاريخ انتشار
- موضوع
- اصلي و فرعي بودن

کتابنامه :

فهرستی از آثار مربوط با موضوع اصلي تحقيق که به صورت الفبایي بر پایه ي نام خانوادگي مؤلفان تنظیم می شود .

فهرست منابع

درب‌برگیرنده آندسته از منابعی است که نویسنده یک گزارش مستقیماً از آنها استفاده کرده است.

